

Varde Kommune
Aldersint. Østervang 0-5 År

Daginstitutionen Østervang Vuggestuen

Rapporten er hentet: 15-10-2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	6
2.1	Børnesyn	6
2.2	Dannelse og børneperspektiv	7
2.3	Leg	8
2.4	Læring	10
2.5	Børnefællesskaber	11
2.6	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	12
2.7	Samarbejde med forældre om børns læring	13
2.8	Børn i udsatte positioner	15
2.9	Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen	16
3	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	18
3.1	Samspil og relationer	18
3.2	Evaluerende pædagogisk praksis	19
4	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	21
4.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	21
4.2	Pædagogisk læringsmiljø	23
4.3	Samarbejde med forældre om børns læring	23
4.4	Børn i udsatte positioner	24
4.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	25
5	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	26
5.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	26
5.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	27
6	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	29
6.1	Alsidig personlig udvikling	29
6.2	Social udvikling	31
6.3	Kommunikation og sprog	33
6.4	Krop, sanser og bevægelse	35
6.5	Natur, udeliv og science	37
6.6	Kultur, æstetik og fællesskab	39
7	EVALUERINGSKULTUR	41
7.1	Evalueringskultur	41
7.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	42
8	UDVIKLINGSPLANER	43

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

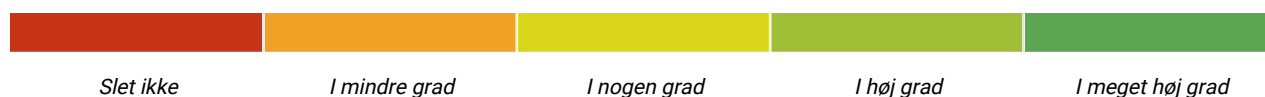
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddets pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

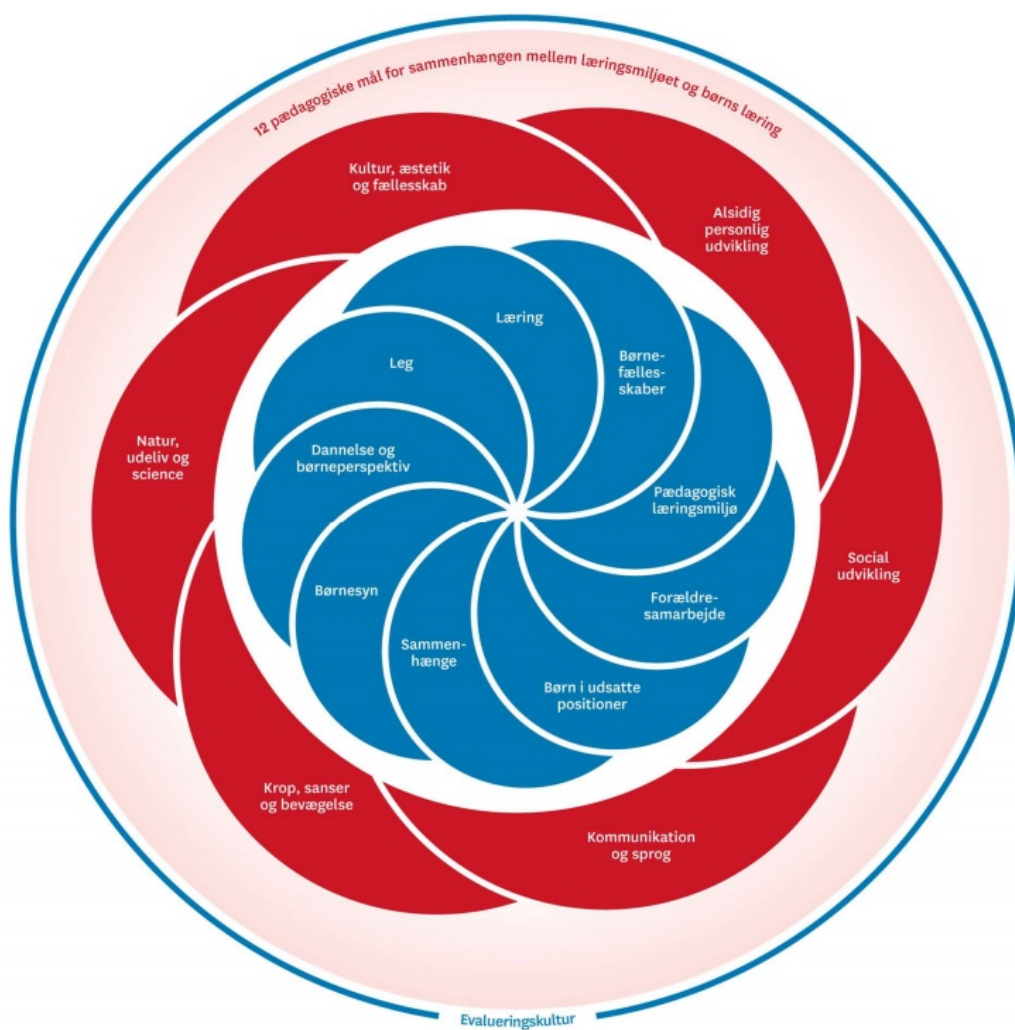
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Daginstitutionen Østervang, som er et aldersintegreret tilbud for børn fra 0-6 år, er en del af det fællesledede Dagtilbuddet Midt, der omfatter Børnehaven Hedevang i Alslev og de kommunale dagtilbud i Varde By.

Daglig leder er Dzenana Avdic og dagtilbudsleder i Dagtilbuddet Midt er Pia Jæger Kehlet.

I Dagtilbuddet Midt arbejder vi med det formål at give børnene tillid, tryghed og anerkendelse gennem tydelighed, respekt og nærvær, dette med afsæt i Varde Kommunes værdier: ordentlig, værdiskabende og stærk.

Daginstitutionen Østervang er beliggende i Varde by tæt på skov, eng og andre grønne områder. Østervang har en børnehaveafdeling med tre aldersopdelte grupper og en vuggestueafdeling. Vi er normeret til 60 børnehavebørn og 14 vuggestuebørn. Daginstitutionen Østervang har en bålhytte i Lunden, som danner grundlag for mange naturerfaringer samt oplevelser.

Forældrebestyrelsen i Dagtilbuddet Midt består i videst muligt omfang af en forældrevalgt repræsentant fra hver af de otte afdelinger, Dagtilbudslederen og Souschefen er ligeledes en del af bestyrelsen, ligesom to medarbejderrepræsentanter. Forældrebestyrelsen mødes som udgangspunkt 4 gange om året og tager sig af forhold, som vedrører samarbejde med det politiske og forvaltningsmæssige niveau for hele Dagtilbuddet Midt, eksempelvis høringsvar, politikudvikling og årlige dialogmøder. Forældrebestyrelsesrepræsentanterne er også en del af deres egen institutions forældreråd, hvor forældre, som har meldt sig til denne post, mødes cirka 3-4 gange årligt med daglig leder. Møderne handler om aktuelle ting i institutionen og planlægning af sociale arrangementer, søgning af fonde m.v..

I Dagtilbuddet Midt tager vi i det pædagogiske arbejde afsæt i vores værdier, som er tillid, omsorg og respekt gennem anerkendelse og nærvær i relationen. Vi arbejder i hele huset ud fra de 8 samspilstemaer i ICDP, et anerkendende menneskesyn og er optaget af, gennem et grundlæggende tilknytningsskabende relationsarbejde, at støtte, guide og udfordre børnene til mestring af nye færdigheder og indlæring af nye kompetencer indenfor deres nærmeste udviklingszone.

Vi arbejder struktureret og sætter nærvær øverst på dagsordenen. Vi er optaget af at skabe læringsmiljøer, der tilgodeser, at børnene er medskabere af deres egen læring. Vi arbejder med "Fra intention til Handling", som grundlæggende har følgende elementer i fokus: at skabe en reflekteret og tilrettelagt pædagogisk praksis med fokus på læring og inklusion, at skabe et målrettet forældresamarbejde, en stærk evalueringskultur med fokus på kvalitetsudvikling samt at sikre et professionelt og tydeligt lederskab på alle niveauer. Derudover er vi optaget af de nye styrkede pædagogiske læreplaner i forhold hertil og demokratiske processer i børnehøjde.

Vi arbejder tværfagligt og modtager konsultativ bistand fra såvel psykologer, sundhedsplejersker og socialrådgivere ud fra et helhedssyn omkring barnet og familien.

Vi arbejder tæt sammen med alle forældre for at understøtte familien og børnene bedst muligt. Forældrene er til enhver tid vores vigtigste samarbejdspartnere.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								FOKUSOMRÅDER		
	Børnesyn	Dannelse og børneperspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammenhæng til bhk.	Samspil og relationer	Evaluerings af praksis
24-06-2021	4,3	4,0	4,7	4,0	3,3	4,0	4,7	5,0	4,0	5,0	4,0

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

1. Vi holder formiddagssamling, hvor alle børn uanset sproglig formåen har mulighed for at bestemme, hvad der skal synges.

Vi tager afsæt i at alle børn er kompetente og selvstændige. Vi forstørrer børnenes formåen og forsøger at høre og forstå barnets initiativ.

Vi giver børnene en følelse af, at vi forstår dem og det giver dem selvtillid og selvværd i at forsøge igen.

Vuggestuepersonalet har en anerkendende tilgang til børnene samt en anerkendende tilgang til hvordan de pædagogiske forløb tilrettelægges.

Personalet tilstræber i løbet af hele dagen, at se og anerkender det enkelte barn. Personalet forstørrer og ser børnenes initiativer samt børnenes positive hensigter. Der bestræbes på at sætte ord på barnets følelser samt handlinger.

Børnene udfordres i forhold til deres nærmeste udviklingszone.

Det enkelte barn har retten til at sige fra og personalet lærer børnene, at de har et medansvar i at sige fra "STOP", for at styrke troen på sig selv.

Barnet er betydningsfuldt i samspillet med de andre børn. Det skal lære at det ikke er noget "offer", at de har medansvar for egen kunnen og formåen, både psykisk og fysisk. De voksne giver børnene troen på egne evner, selvtillid samt handlekraftig.

2. Personalet har bevidste opbygget rutiner, der giver forudsigelighed samt ro i hverdagen. Børnene kender hvordan dagen er bygget op, f.eks. har vi samling hver dag om formiddagen, vi synger sange og snakker om de ting, der er på hylden. Derefter spiser vi formiddagsmad og går ud for at lege.

Der er plads til at dagene kan blive forskellige og at der også kan opstå initiativer fra både børn og voksne.

De voksne er bevidste om vigtigheden af, at der ved nye aktiviteter er en blanding af både det kendte og det nye.

Børnene har faste pladser ved spisebordet, så alle ved, hvor de skal sidde. Det giver børnene ro, så de ikke skal skynde sig hen til en bestemt plads.

3. Vi ser at børnene siger fra. De udviser handlekraft og er opmærksomme på hinanden. De er hjælpsomme og gode

kammerater. Vi ser, at alle er en del af fællesskabet.

4. Børnene er medskabere af f.eks. formiddagssamling, kufferttid, lege både ude og inde.

Leg; Børnene er medansvarlig i hvad de gerne vil lege med. Corona pandemien har gjort, at vi ikke har så mange ting fremme og at tingene er stillet væk. Børnene peger på det, de gerne vil lege med og de voksne følger deres initiativ.

Børnene er medskabere af legene og gentager tidligere lege som voksne har leget med dem før.

Vokseninitierede aktiviteter: De voksne inspirerer til lege samt viser hvordan børnene kan lege, med de forskellige ting.

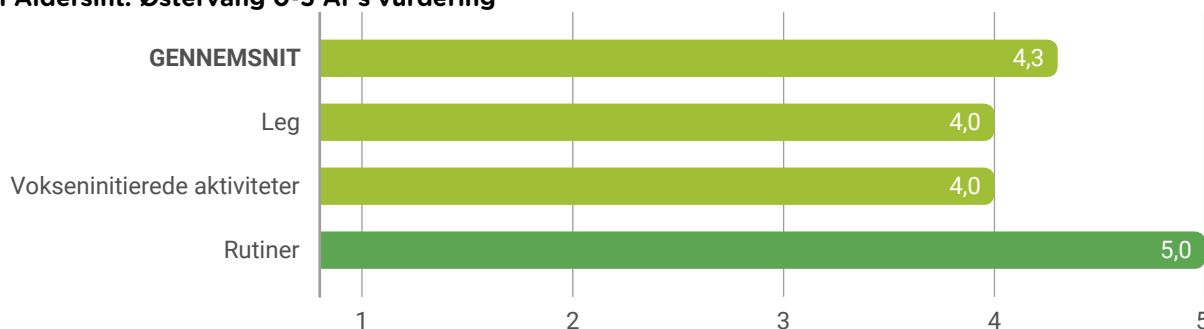
Voksne giver ideer og børnene leger videre og skaber nye ideer og lege. Børnene giver legen videre til de andre børn.

Rutiner: Der er stor bevidsthed om, måden rutinerne er bygget op på i vuggestuen. De gode stjernestunder samt fokus på læringsmiljøet flettes sammen ind i rutinerne, så det ikke opleves som noget, der bare skal gøres. Det foregår enormt meget upåagtet faglighed, noget som man udefra ikke kan se, men som nøje er gennemtænkt og afstemt personalet imellem.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børn som medskabere af egen udvikling i disse udvalgte situationer?*

2.1.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

1. Dannelsesbegrebet forstår vi som måden det enkelte barn ser sig selv og hvordan det finder sit indre kompas. I tilrettelæggelse af det pædagogiske praksis tager vi afsæt i at skabe en hverdag, hvor vi understøtter det enkelte barn i troen på egne evner, samt har mulighed for at indgå i sociale relation med andre og øve sig i sociale spilleregler. Vores fornemmeste opgave er at gøre barnet til den bedste udgave af sig selv. Når barnet har det godt med sig selv, er der bedre forudsætninger for også at have det godt med andre. Vi understøtter barnet følelsesmæssigt.

Vi understøtter børnene i at indgå i sociale relationer og er velvidende om, at dannelse sker hele livet igennem.

Dannelse forstår vi som det at blive et helt menneske og finde sit ståsted og plads i verden.

Mens børnene går i vuggestuen, understøtter vi deres dannelsesproces ved f.eks. at vente på tur, dele legetøj, lege samt omgås med andre børn. Vi understøtter dets personlige færdigheder samt selvkontrol. Børnene lærer at erfarer sig selv og får øje på deres ressourcer, samt at alle er gode til noget.

Vi understøtter barnet i forhold til dets udviklingszone og justerer os i måden at være sammen med barnet på.

2. Vi undersøger børnenes deltagelsesmuligheder ved f.eks. formiddagssamling, hvor børn uanset sproglig formåen, har mulighed for at bestemme og vælge indholdet. Børnene kan vælge en sang, en remse, en leg m.m.

Vi har fokus på turtagning, anerkender børnenes følelser samt behov, mens vi bevarer normen. Alle børn får lov til at bestemme. De voksne har ansvar for at alle børn bliver set og hørt og giver alle børn mulighed for medindflydelse.

3. Vi ser at børnene bliver ved med at huske tidligere "kufferttid", hvor vi har haft fokus på farverne. Vi lytter til børnene og tager deres initiativ i "Fra intention til handling" aktiviteterne. Vi justerer aktiviteterne ud fra børnenes input og skaber det fælles tredje sammen.

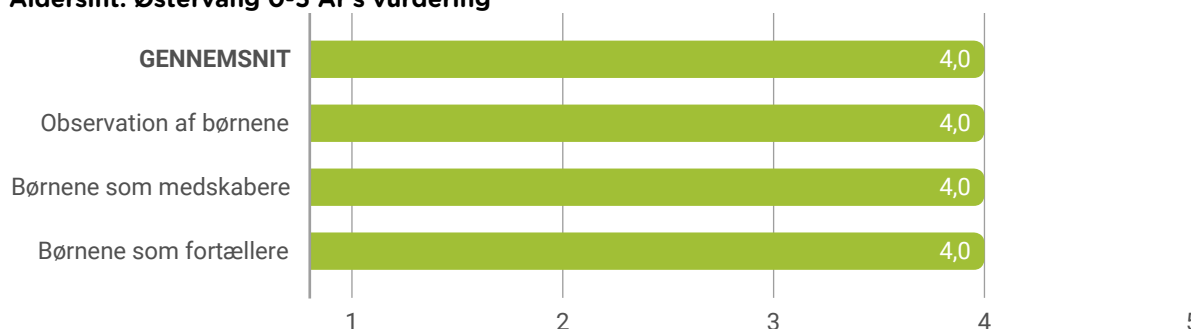
4. Vi kunne blive bedre til at inddrage børnene mere i f.eks. spisesituationen, hvor de er med til at dække bord, hælde vand/ mælk op m.m.

På grund af Corona pandemien står legetøjet ikke i børnehøjde. Vi ønsker at børnene får direkte selvbestemmelse til selv at vælge legetøj uden at skulle have hjælp af en voksen.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?*

2.2.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

1. Personalet i vuggestuen skaber små læringsmiljøer i det store rum. Der er tydelighed om, hvor de forskellige lege, kan leges f.eks. ved børnene at leg med bolde og de store biler foregår ude i gangen og dukke- og køkkenleg foregår inde på stuen. Dette er for at skabe ro til de stille lege men også give plads for de mere vilde lege.

Legetøj har faste pladser. Dette gør, at børnene ved, hvor de finder det forskellige legetøj til legen.

2. De voksne er nærværende, er nysgerrige og stiller spørgsmål til børnenes leg og er understøttende i legen. F.eks. er børnene for tiden optaget af at tage huer på og leger at de er på tur. De voksne anerkender børnenes selvopfundne leg og stiller nysgerrigt spørgsmål til hvor de er på vej hen?

De voksne er gode til at blive i legen med børnene, og går sjældent fra den igangsatte leg. Personalet er bevidste om fordelingen i rummet og skaber plads til fordybelse, f.eks. hvis et barn har brug for papir til at tørre næsen, spørger man en af de andre kollegaer om de kan hente papiret, så man ikke selv forlader legen.

Hvis et barn, ikke er med i en leg, er den voksne nysgerrig på at finde ud af, hvordan barnet bliver en del af fællesskabet. Den voksne har et ansvar i at gøre barnet attraktivt over for de andre børn, samt understøtte barnet i dets ressourcer og kompetencer. F.eks. er der et barn i vuggestuen, vi ønsker får flere legerelationer. Barnet kan godt kan lide at lege med dinosaurer. De voksne finder dinosaurer frem og inviterer barnet i legen. De andre børn ser og får øjnene op for at barnet er god til dinosaurlegen og at det har en del viden om dinosaurer. Der opstår leg bland flere børn, og den voksne er til stede, guidende og understøttende i legen.

3. Vi understøtter børnene i at have forskellige roller i legen, ved at vi er tæt på, ved siden af samt bag ved i legen. Vi understøtter både de stille og de mere aktive børn i legen, og er opmærksomme på deres status samt hierarki i legen. Vi skaber plads til både de mindre og de større fællesskaber, så der er plads til alle. Nogle børn er bedst til at øve sig i at få egne erfaringer i mindre fællesskaber og andre nyder at være på i det store fællesskab.

Hvis børnene finder rettet frem til bus eller tog legen understøtter den voksne legen ved at spørge nysgerrigt hvor de skal hen. Den voksne synger sange om at køre bus og får de andre børn med ind i legen. Børnene bliver guidet i, hvordan de kan skiftes til at være den, der kører bussen så alle får en fornemmelse af at være den, der styrer. Den voksne støtter barnet i at gå forrest men støtter samtidigt også deltagelsen i legen samt fællesskabet.

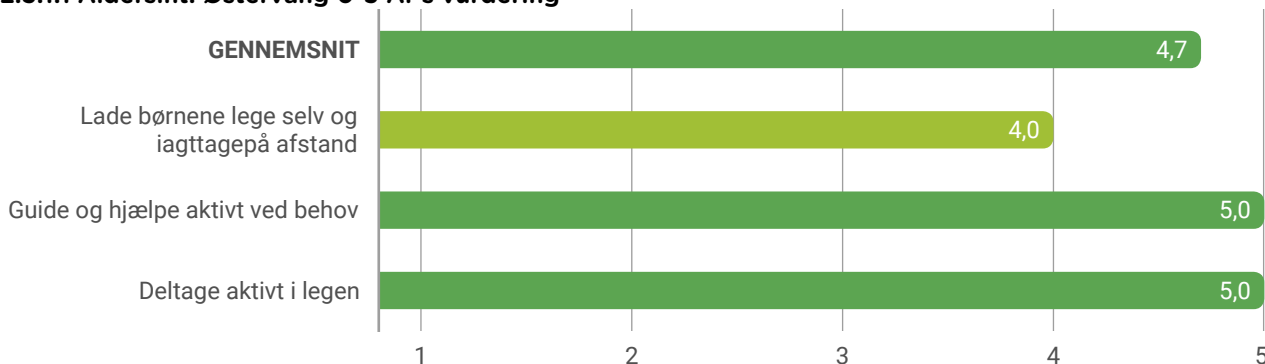
4. Vi ser tegn på læring ved at børnene får nye erfaringer. Når et barn giver udtryk for at det gerne vil gøre flere tingene selv og udviser tegn på selvstændighed. Vi ser børn, der løser små uoverensstemmelser i legen f.eks. hvem skal have den røde eller den gule bold. Børn der er gode til at vente på tur, samt hjælper hinanden med at lave mad m.m. Børnene viser, at de lige pludseligt gør noget, de ikke har haft lyst til før f.eks. at blive malet i ansigtet eller bestemme hvad man kan gøre til "hej velkommen sangen". Vi ser børn, der lige pludseligt gerne vil være den, der kører bussen i buslegen eller sætter en leg i gang.

Vi ser børnenes tegn på udvikling både i "Fra intention til handling" læringsgrupperne samt over hele dagen i arbejdet med det overordnede tema.

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?*

2.3.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

1. Vi har en fast overordnet struktur der giver tryghed samt forudsigelighed. Der er en blanding af både de siddende aktiviteter og plads til kropslig udfoldelse. F.eks. er der plads til kropslig udfoldelse inden vi spiser, og derefter er der igen plads til bevægelse. Vi tilrettelægger ved planlægningsmøderne aktiviteter ud fra de seks læreplanstemaer samt det pædagogiske grundlag. F.eks. er formiddagssamlingerne et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på flere læringsområder.

Kropslig: Vi understøtter det kropslige, ved at der indgår bevægelsessange i samlingen.

Kognitive: Vi præsenterer børnene for nye begreber, synger sange samt rim og remser, giver nyt viden om bestemte emner m.m.

Socialt: Børnene lærer at tage hensyn til andre, venter på tur, byder ind med input til indholdet samt samtalen. Det er ikke de samme børn, der hver gang bestemmer, og lærer at det ikke kun er "mig, mig, ". Barnet er en del af det store fællesskab, det bliver set og anerkendt af både børn og voksne i gruppen.

Personligt og følelsesmæssig: Vi synger en velkommen sang, hvor alle børns navn, bliver nævnt. Børnene får en følelse af, at de er en del af noget større og er betydningsfulde for fællesskabet. Vi sætter ord på børnenes følelser samt handlinger.

2. Tilgangen samt måden personalet i vuggestuen tilrettelægger samt indgår i relationer på er læringsunderstøttende. F.eks. i rutinesituationen med bleskift, er der billeder, af det gruppen er optaget af, under hylden, så der ved bleskift opstår læringssituationer. Der er fokus på de gode mødeøjeblikke samt fokus på relationen.

Formiddagssamlingen er tilrettelagt ud fra et læringsperspektiv som er beskrevet ovenfor.

Ude på legepladsen er der både rum til at arbejde med børnenes spontane nysgerrighed og undren, men også plads til at understøtte læring i samspillet mellem børnene. Børnene er gode til selv at komme i gang med leg, hvor de voksne understøtter og hjælpe dem ind i legen. Der er læring i form af, at der opstår nye lege f.eks. inde i bambusskoven, vi snakker om de forskellige årstider og følger planternes vækst. Vi vander og passer blomster, snakker om insekter m.m. Eftermiddag: Når gruppen sidder og spiser samt derefter, er der ofte sang, fortællinger samt gode historier. Der er plads til spontane lege samt understøttelsen af børneperspektivet i legen.

Læringsperspektivet er tænkt ind i alle rutiner, ved bleskift, når børnene tager tøjet på, ved spisetid samt sove og puttetid. De voksne giver sig tid til at være nærværende, snakker med børnene og er understøttende. I sovesituationen synger den voksne en godnatsang efter barnets ønske, så det trygt og godt falder i søvn.

3. De voksne forstørrer børnenes initiativer, kompetencer samt ressourcer og går med på deres ideer i legen. Vi understøtter børnene i legen uden at gøre dem forkerte. De voksne undres samt udvikler legen sammen med børnene. F.eks. er der et barn, der snakker og pizza. Vi leger pizza-bager, hvor børnene får et viskestykke rundt om maven. Børnene går med på legen og bygger videre på den.

4. Vi reflekterer over vores pædagogiske tilgang til refleksionsmøderne.

Den voksne reflekterer samt justerer sig i nuet.

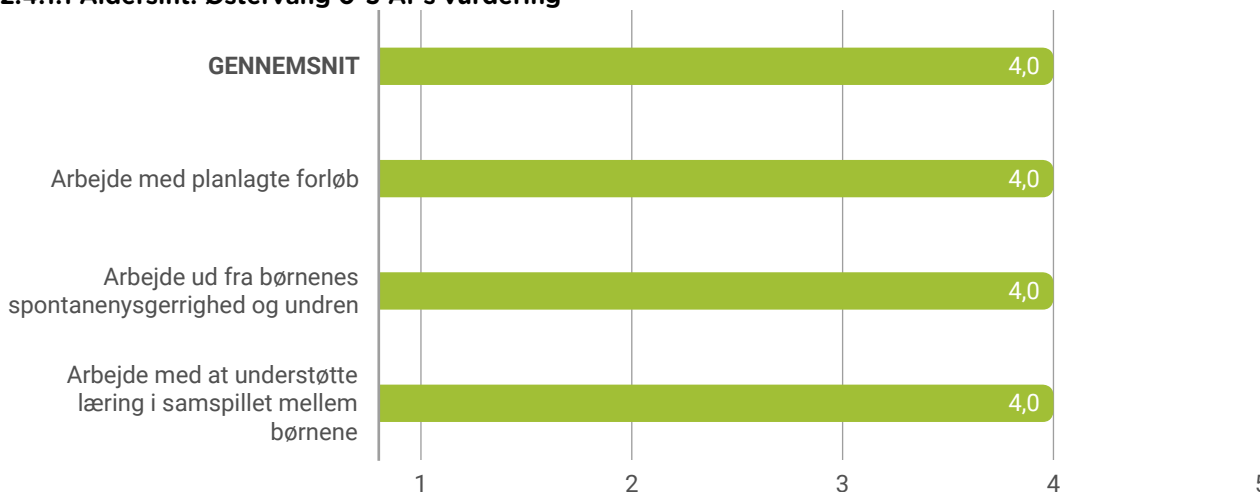
De voksne reflekterer løbende med hinanden samt justerer sig i forhold til tegn, de ser hos børnene i praksis.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på hver af disse udvalgte tilgange, når vi arbejder ud fra et bredt læringsbegreb?

2.4.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

1. Vi forstørrer det enkelte barns kompetencer og gør det ansvarlig i, at indgå i et fællesskab. Vi tager afsæt i at alle er betydningsfulde i samspillet med andre børn.

Det enkelte barn har retten til at sige fra. Personalet understøtter det enkelte i, at det har et medansvar i at sige fra "STOP", for at styrke dets tro på sig selv. Vi understøtter samt gør det enkelte barn handlekraftig.

Vi skaber rammer, hvor alle børn oplever at være en del af et børnefællesskab, på godt og ondt.

Vi understøtter børnene i at de har et medansvar i gruppen, og er ansvarlige i at gruppen fungerer som helhed. Vi lærer børnene at passe på ting samt hjælpe hinanden. F.eks. en voksen sidder på gulvet og er ved at give en af børnene sko på. Den ene af skoen er ikke i den voksnes nåhøjde. Den voksne beder et andet barn om at hente skoen til hende. Barnet henter skoen og udviser stolthed i handlingen.

Elle; Den voksne er ved at arrangere en samling på den blå madras. Hun beder børnene om at hjælpe hinanden derhen. Flere af børnene tager hinanden i hånden og går hen til madrassen. Børnene hjælper hinanden men udviser samtidigt også et medansvar i, at alle er med.

De voksne er ansvarlige i at skabe den gode stemning i gruppen.

2. Vi vil gerne skabe bedre relationer, de ældste børn imellem. I spisesituationen flytter vi dem i et andet rum (i køkkenet) hvor kun de fire ældste børn sidder sammen. Tiltaget giver mulighed for skabelsen af bedre relationer, de ældste børn imellem. De voksne forstørrer børnenes ressourcer over for hinanden. Den lille gruppe får nye læringsmuligheder ved at der er mere ro omkring bordet, f.eks. ro til læsning, samt plads til selv at hælde, øse maden op. Den lille gruppe bliver bedre tilgodeset udviklingsmæssigt og der opstår flere udviklende samtaler gruppen

imellem.

3. Forældrene får viden om det pædagogiske arbejde via Aula i form af billeder samt beskeder. Dette giver forældrene mulighed for at snakke med barnet om hverdagen i vuggestuen samt hvem barnet leger med.

I hverdagsdialogen med forældrene gør personale sig umage med at italesætte navne på børn, dets barn leger med. Personalet giver de små fortællinger med hjem om deres børns legekammerater. Vi ser det betydningsfuldt, at forældregruppe har øje for alle børn, og gør noget ud af, at alle børn har noget godt at byde i relationen med. Vi oplever, at forældrene spørger ind til hvem deres barn snakker om derhjemme, og vi forstører deres venskaber. Forældrerådet arrangerer forældrecafé, hvor forældrene har mulighed for at møde hinanden og de andre børn. Personalet afholder forældreaften, hvor de fortæller om det pædagogiske praksis samt om stjernestunder i hverdagen.

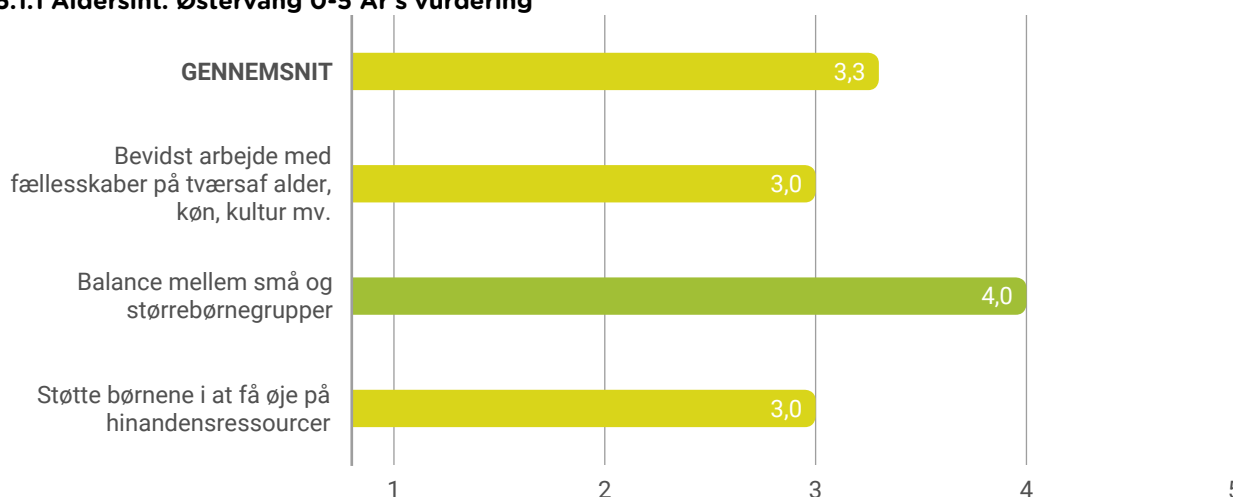
4. De voksne lykkes med at lave børnefællesskaber i forbindelse med FITH-grupperne, formiddagssamling, leg på legepladsen, ved spisesituationen samt de lege, der bliver igangsat. F.eks. ved sæbeboblerleg, sandkasseleg med sandkager og fødselsdag.

Vi oplever velfungerende børnefællesskaber ved turdage, hvor børnene er inddelt i mindre grupper. Turdagene, hvor de ældste vuggestuebørn er på tur og de yngste har legepladsen for sig selv.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnefællesskaber?*

2.5.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

1. Personalet i vuggestuen har bevidsthed på, hvordan rutinerne bygges op. De reflekter samt justerer undervejs og

tilpasser rutinerne den enkelte børnegruppe. F.eks. er der for tiden en fast rutine i puttesituationen, at personalet gør de 3 sidste børn klar på samme tid, for at undgå konflikter.

I vuggestuen er der løbende udskiftning i børnegruppen, og dermed også ændringer i gruppesammensætningen.

Personalet tager afsæt i at "Leg er læring og læring er leg"

2. Personalet tager afsæt i den anerkendende tilgang i den pædagogiske praksis.

Personalet har skabt en kultur, hvor der er forudsigelighed i den pædagogiske praksis. Der er fem placeringer, hvor læringsmaterialet "skiftes ud" ved arbejdet med et nyt emne. Der laves nye sange til væggen, ting til grenen samt hylden, billeder til under hylden på badeværelset, samt gøres nye ting klar forundringsskabet.

3. De voksne observerer samt ser, at børnegruppen viser tegn med ord samt tegn på forandringer ved nye tiltage med det samme og påpeger det.

Børnene viser tegn, nye ord samt nye lege som opstår.

4. Personalet har tilgangen at vi udvikler os hele tiden, får nye erfaringer samt viden.

De voksne oplever, at der om eftermiddagen ikke er de samme muligheder, for at skabe samme læringsmiljøer, som der er om formiddagen. Derfor er hverdagen bevidst struktureret i forhold til, hvornår der er fokus på voksenstyret samt børneinitieret leg.

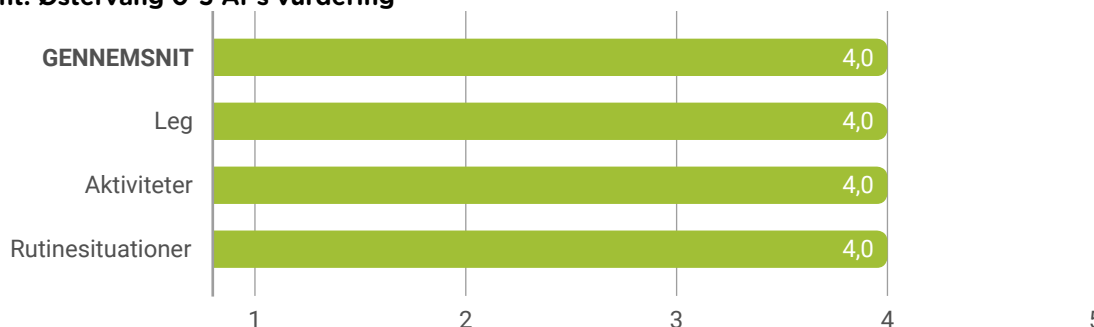
Personalet justerer sig i forhold til børnegruppe og falde til ro i de muligheder, der er.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse udvalgte dimensioner?

2.6.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

1. Personalets kommunikation samt samarbejde bygger på ærlighed og troværdighed. Personalet siger, det de ser, og gør det de siger, at de gør.

Personalet fortæller om de små anekdoter der sker i hverdagen i den daglige dialog samt til forældresamtalerne.

Hvis de voksne oplever børn, der ikke er i trivsel, indkaldes forældrene til samtale og sammen igangsætter de indsatser, der er behov for.

2. Personalet vægter den gode stemning i forældresamarbejdet samt har en anerkendende tilgang i relationen. Ved at personalet skaber den gode stemning, er det nemmere at sige de svære ting

Personalet oplever respekt fra forældrene for den faglighed, der er og oplever at forældrene lytter til de råd samt vejledning, de får af personalet i vuggestuen.

Der er en oplevelse af, at forældrene gerne vil have råd og vejledning, også mere end det personale giver f.eks. i forbindelse med søvn.

3. De voksne tilpasser sig alt efter hvilket behov forældrene har, og vejleder ud fra det.

Personalet har erfaret, at nogle forældre søger mere råd og vejledning end andre.

Forældrene mødes forskelligt. Nogle forældre har behov for råd og vejledning, mens andre forældre vokser af at blive bekræftet i, at det de gør, er godt nok.

Personalet er opsøgende på de forældre, som ikke selv er opsøgende. Det er vigtigt for personalet, at alle forældre får viden om deres barns trivsel samt udvikling og læring.

Den voksne fortæller både de positive og de svære historier om barnet, da en åben dialog vægtes højt.

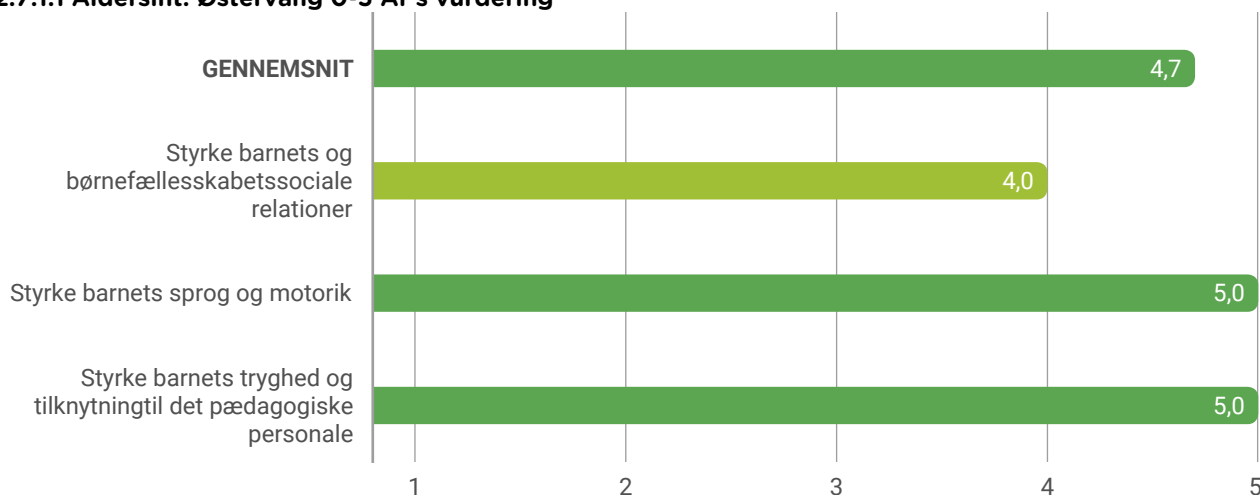
4. Personalet får tilbagemeldinger fra forældrene om barnets hverdag i hjemmet samt om forældrene lykkes med den vejledning, de får. De voksne oplever den gode dialog samt positive tilkendegivelser. Der er en oplevelse af tillid mellem forældre og personalet.

Personalet ønsker mere vejledning af forældrene i ICDP- tilgangen, der kunne skabe flere stjernestunder i hjemmet.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for disse udvalgte situationer?*

2.7.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, tale-høre-pædagog mv.?

1. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges på følgende måde, så den understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner.

F.eks. Der er børn, der har behov for mere understøttelse i den sproglige udvikling. Der hænges billeder op ude i køkkenet for at understøtte børnene sprogligt. Der læses Bobo, Bibi, Dada bogen.

F.eks. tilrettelægges den pædagogiske praksis (kufferttid) ud fra den tankegang, at børnene får den største succesoplevelse i deltagelsen. Der er børn, der kan have svært ved at have fokus på det tredje. Personalet organiserer aktiviteten således, at børnene skærmes i forhold til deres koncentration og de andre børn.

Personalet tager afsæt i at alle børn skal have lige muligheder og hjælper f.eks. familier med sovetøj eller tøj til legepladsen uden at barnet bliver gjort forkerte i det.

De voksne forstørre og sætter lys på det enkelte barn, fortæller de gode historier om barnet i de store fællesskaber og gør barnet attraktivt.

De voksne er ansvarlige i relationen og tager udgangspunkt i de otte samspilstemaer fra ICDP. Vi tager udgangspunkt i, at der altid er en hensigt bag barnets handlinger.

Vi igangsætter tidlig indsatsforløb, hvor den pædagogiske indsats bliver nøje planlagt samt struktureret, så barnet bliver inkluderet samt understøttet på bedst mulige vis.

2. Vi oplever, at vi kan blive bedre til at have mere af den faglige dialog i forhold til børn i udsatte positioner. Det primære personale har godt kendskab til det enkelte barn, og kan dele sin viden til resten af personalegruppen. Et fælles tilgang samt indsats kan skabe positiv værdi for barnet. Ved at have mere sparring med kollegaerne, kan vi få øje på noget andet, end det man selv ser.

3. Det er den voksnes opgave at fortælle positive historier om barnet overfor de andre børn og barnet selv. Der er bevidsthed på at vi har ansvaret i at redefinere det enkelte barn, så mønstret brydes og bliver til noget positivt.

F.eks. fremhæves barnet for sig selv ved at sige, "ej hvor er du god til at tage tøj på selv eller hvor er du god til at lege med dukker".

Vi sikrer, at vi har blik for alle børn ved dialog, refleksion og at vi alle er ansvarlige for børns trivsel. Når vi afholder refleksionsmøder, sørger vi for at vi får snakket om alle børns deltagelsesmuligheder. Vi sammensætter læringsgrupper ud fra børnenes venskaber, kompetencer samt læringsforudsætninger og har blik for at alle har en stemme i fællesskabet. Vi laver dialogprofiler på alle børn to gange om året, og forholder os til det enkelte barns udvikling.

Vi tager afsæt i chancelighed, guider samt understøtter barnet i at være en del af fællesskabet.

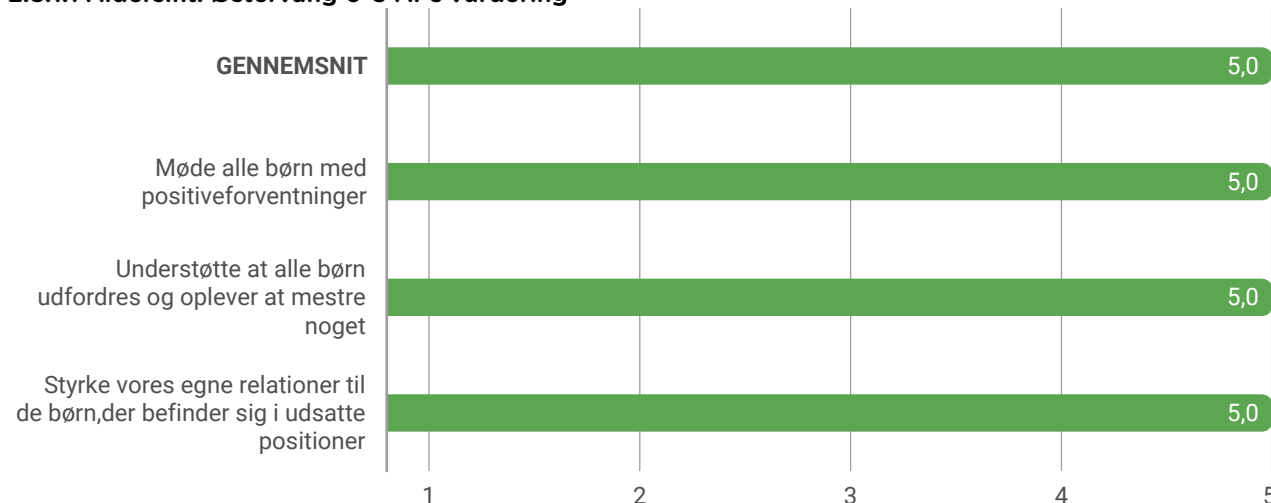
4. Personalet får ved behov sparring om de forskellige udfordringer, de møder i dagligdagen fra det tværfaglige samarbejde, f.eks. psykologer, socialrådgivere, sundhedsplejersker, fysioterapeuter samt talehørekonsulenter. Vi oplever et godt og konstruktivt samarbejde når det etableres, men oplever også at der kan god lang til mellem opfyldninger især ved tale/høre samt motoriske forløb.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte pædagogiske tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?*

2.8.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

1. De fleste børn fra vuggestueafdelingen går videre til børnehaveafdelingen. Personalet fra børnehaven kommer hver morgen forbi vuggestueafdelingen for at sige godmorgen, så børnene ser kontinuerligt børnehavevoksne.

2. I overgangen fra vuggestue til børnehave forbereder vi børnene ved at italesætte, det at starte i børnehave. Barnet kommer på besøg i børnehaveafdelingen, og inden børnehavestart prøver barnet at spise madpakke i sin kommende børnehavegruppe.

Personalet fra barnets nye børnehavegruppe kommer på besøg i vuggestuen (evt. sammen med et par børn fra gruppen) i tiden op til børnehavestart for at skabe en tilknytning.

Barnet leger i børnehaveafdelingen både inde samt udenfor for at lære de fysiske rammer at kende.

Vuggestuen har en fast afslutningstradition med ritualer, der tydeliggør, at der nu skal ske et skift.

Hvis vi oplever, at barnet har en svær opstart i børnehaven, tilbyder vi at barnet i en periode starter om morgenen i vuggestuen og kommer i børnehave ved formiddagstid. Vi tilpasser indkøringsperioden det enkelte barns behov.

3. Det fungerer godt med overgangssamtalen, med deltagelse af det kommende børnehavebarns forældre, pædagog fra henholdsvis vuggestue og børnehave. Andre relevante samarbejdspartnere deltager også i overgangssamtalen.

4. Vi følger op på barnets overgang fra vuggestue til børnehave, ved at have løbende dialog mellem vuggestue og

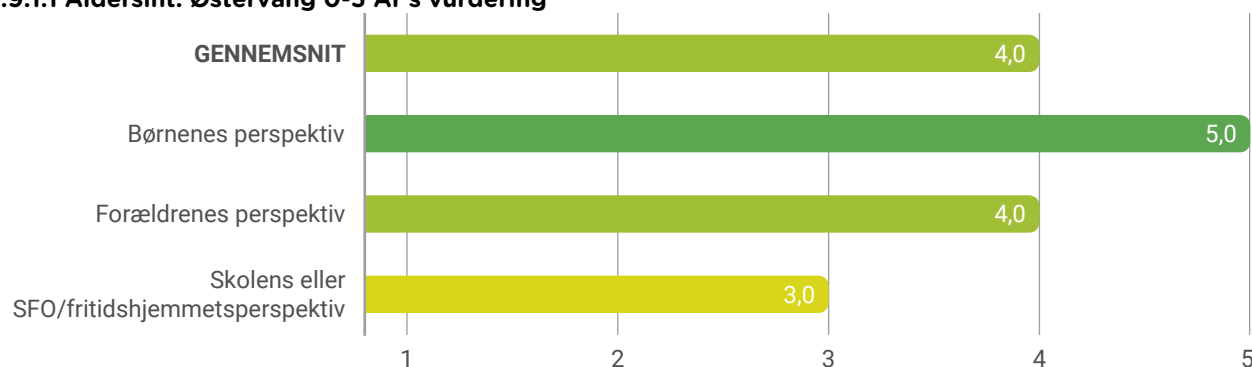
børnehavepersonalet. Vi oplever at børnehavepersonalet benytter sig af vuggestuepersonalets kendskab til barnet, og spørger, hvis de har behov for mere viden om tilgangen til barnet.

Da vuggestuen og børnehaven er i samme hus, møder vi familien og taler med såvel barnet og dets forældre om børnehavelivet.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad inddrager vi disse udvalgte perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

1. De gode stunder kendetegnes ved, at personalet er bevidste om at "frede" hinanden for at bevare nærværet. F.eks. at den ene voksen bliver siddende ved højtlesning mens den anden tørrer næs eller trøster et andet barn.

Personalet prioriterer den gode stemning og nærværet højest. Det er nærværet, der er grundsten i det pædagogiske arbejde. Det har stor betydning, at børnene oplever, at de voksne er tilgængelige, sidder i børnehøjde, har øjenkontakt samt udviser engagement.

Vi er fagligt bevidste om at reflektere samt justerer os i nuet.

2. Vi oplever, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov, hvis der er praktiske opgaver, der skal løses indenfor en stram tidsramme. Derudover når det faste personale er fraværende og rutinerne af den grund muligvis brydes.

3. Kommunikationen med børnene foregår både kropsligt og sprogligt. Vi sætter ord på alt, hvad vi laver samt oplever sammen med børnene.

Vi er bevidste om at være tydelige i kommunikation, så barnet oplever, at det sagte ord passer til mimik, kropssprog og tonefald.

Vi arbejder ud fra ICDP's tankegang og tager afsæt i de 8 samspilstemaer i relationen.

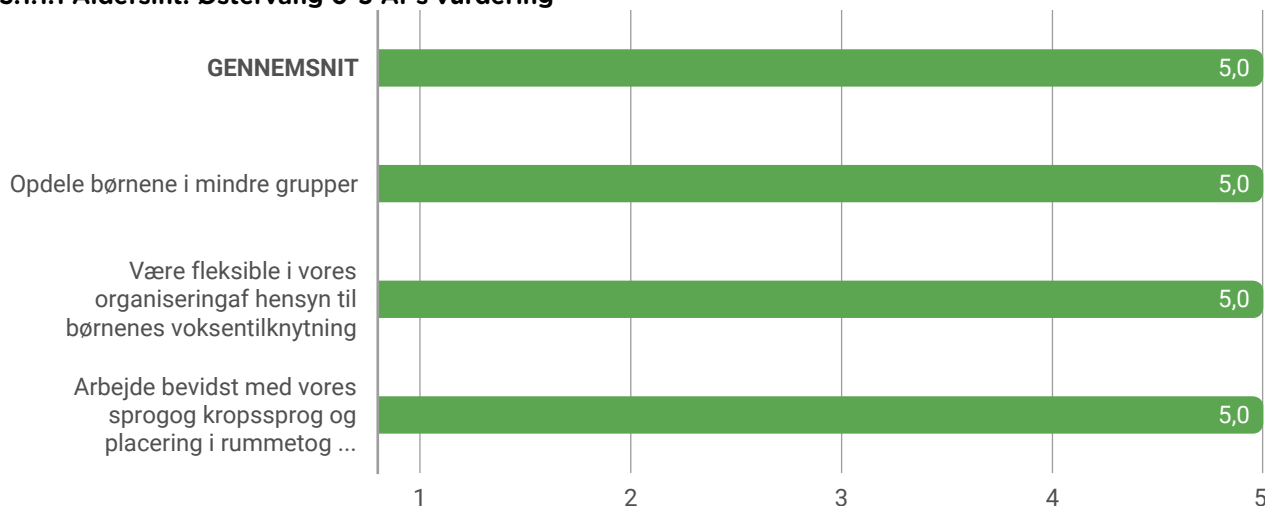
4. Vi understøtter det enkelte barns trygge tilknytning ved selv at være ansvarlige i relationen. Relationen baserer på tryghed samt tillid. Vi er tilgængelige og omsætter verden for barnet i forhold til dets nærmeste udviklingszone. Vi understøtter de sociale spilleregler samt relationer, så barnet føler sig som en værdifuld del af vuggestuegruppen. Vi arbejder bevidst med at forstørre og italesætte barnets positive initiativer overfor hele børnegruppen. Vi holder dagligt formiddagssamling, hvor alle børn, uafhængig af alder og sproglig formåen, gives en vigtig rolle og mødes på deres initiativ.

3.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på disse udvalgte tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

3.1.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

1. Vi justerer vores pædagogiske praksis både ved planlagte evalueringsmøder men også ved at reflektere samt justere os i nuet. Hvert "fra intention til handling" forløb er struktureret ved, at der afholdes et planlægningsmøde, to refleksionsmøder samt et afsluttede refleksionsteammøde med daglig leder.

Vi skaber læringsmiljøer ud fra børnenes perspektiv samt hvad børnene viser tegn på. Desuden skaber vi miljøer med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone.

2. Den struktureret form gør, at vi systematisk evaluerer vores pædagogiske praksis.

3. Vi anvender Fra intention til handlingsskemaet, der tager udgangspunkt i temaerne fra den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Refleksionsmøderne tager afsæt i en struktureret dagsorden, der understøtter refleksionen både i forhold til den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Vi anvender dialogprofiler både i planlægningsdelen samt til at evaluere, om de igangsatte processer understøtter og skaber udvikling.

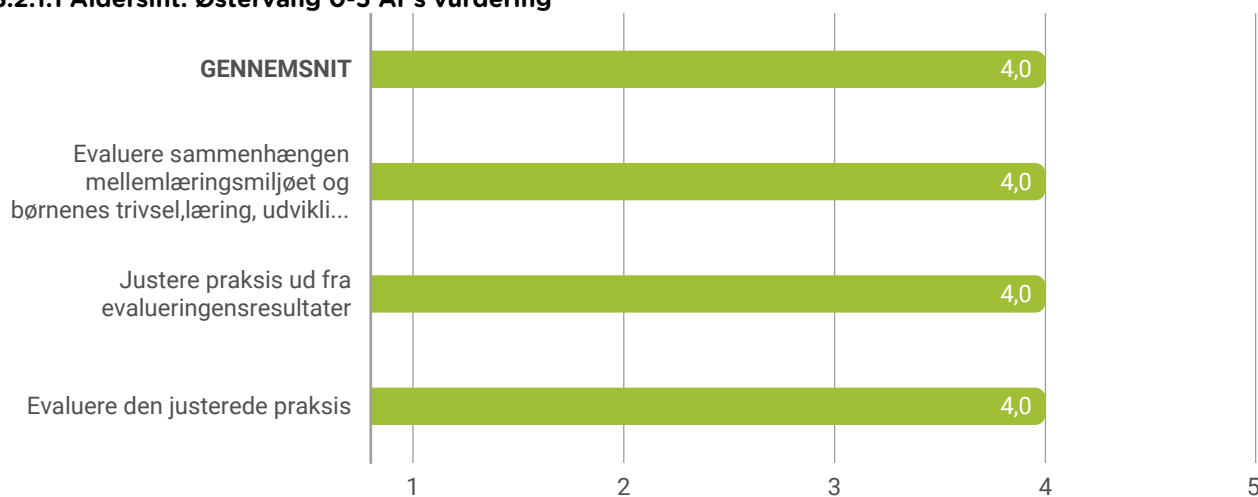
4. Dette sker på flere niveauer. Den enkelte pædagog justerer sig i forhold til egen læringsgruppe, Gruppen justerer sig i forhold til hele børnegruppen både i nuet samt ved refleksionsmøderne. Personalet deler erfaringerne på personalemøderne, hvor hele personalegruppen juster den pædagogiske tilgang samt reflekterer over læringsmiljøerne.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad er vi opmærksomme på disse udvalgte dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?

3.2.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

4 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

4.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det, at være barn, er en værdi i sig selv. Vi ser børn som selvstændige individer, der aktivt bidrager til deres egen udvikling gennem relationer, krav og passende udfordringer fra kærlige voksne. Børn har, fra de bliver født, brug for en tæt følelsesmæssig relation til de voksne. Børn fødes med biologiske forudsætninger, men de har brug for aktivt samvær og positiv interesse fra andre mennesker for at udvikle deres personlighed. Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive mødt med respekt for sin person og baggrund. Børn er født med mange potentialer og lyst til at lære om og udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn. Vi har en anerkendende tilgang til børnene og lægger vægt på et omsorgsfuldt miljø, der giver plads til udvikling i trygge rammer.

Vi er i Dagtilbuddet Midt stærkt inspireret af det pædagogiske værktøj ICDP. ICDP er en forkortelse af International Child Development Program, og er udviklet af den norske psykologiprofessor Karsten Hundige, Oslo. Der er tale om et såkaldt sensitiveringsprogram, hvor målet er at forbedre pædagogernes evne til at møde deres vuggestue- og børnehavebørn på børnenes egne præmisser både emotionelt og i kognitiv forstand. Hundige antager, at børn og unges udvikling og læring helt afhænger af de voksne, der omgiver dem - derfor er det også oplagt at fokusere på de professionelle kompetencer, når man vil forbedre en pædagogisk praksis. Bolden ligger, ifølge Hundige, hos de professionelle - ikke hos den lærende (barnet).

Vi tror på, at små fællesskaber styrker børnenes sociale færdigheder - at være en del af et overskueligt fællesskab, giver barnet mulighed for at opleve og afprøve sig selv i forhold til andre i et trygt og anerkendende miljø. Når barnet er trygt, kan det erobre og udvikle sig i det store fællesskab sammen med sin lille flok og kendte voksne.

Når børnene bliver lidt større i vuggestuen eller i starten af børnehavetiden, vil fokus typisk være på venskaber og kropsbevidsthed. Her vil der være fokus på relationerne, og hvad man kan med hinanden. Børnene vil være optaget af at dele, samt at give og tage fra hinanden. Vi viser børnene legemuligheder, så de første legerelationer og lege kan begynde. Det gør vi ved at sidde sammen med børnene og vise dem hvordan, og ved at skabe indbydende læringsmiljøer på stuen, som opfordrer til leg.

Vi bruger nærmiljøets legepladser eller cykler til steder, hvor der er naturoplevelser, som vi gerne vil vise børnene. Børnehavebørnene får naturoplevelser, når de kører afsted med vores egen bus i Dagtilbuddet Midt. Legepladserne i området kan bruges til at øge kropsbevidsthed og give børnene erfaringer med, hvor meget kroppen kan. De første erfaringer med at blive selvhjulpne sker i garderoben, ved måltidet og ved middagsluren. Eksempelvis - tage tøj af og på, øse mad op og dække bord. Der er megen læring for børnene i hverdagsrutinerne.

Det er alle dele af barnets dag, såvel i daginstitutionen som i hjemmet, der er med til at understøtte barnets dannelse og forudsætning for udvikling. Derfor er det ligeledes væsentligt, at forældrene i samarbejde med institutionen har et medansvar i at skabe velfungerende børnefællesskaber præget af anerkendelse af alle familier, uanset disses

forudsætninger.

Legen har en værdi i sig selv og er en gennemgående del af hverdagen for børn og voksne i vores dagtilbud.

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Børns spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen. De voksne vurderer løbende, systematisk og reflekteret, om det er nødvendigt at rammesætte lege, så alle børnene trives i legen og får mod på at prøve nye roller og sociale kombinationer af, og om barnet har en positiv oplevelse af at "være med".

Legen understøtter muligheden for udvikling af kompetencer i forhold til de pædagogiske mål under hvert læreplanstema, som personalet har udvalgt som fokus. I Fra Intention Til Handling er legen en grundlæggende præmis for arbejdet med læreplanstemaerne.

Det er væsentligt, at den voksne går foran, bagved og ved siden af barnet. Det betyder, at den voksne også skal initiere og lege med børnene.

Læring i Dagtilbuddet Midt er i vores optik både tilrettelagte pædagogiske aktiviteter og børneinitierede lege. Det er vigtigt, at begge dele er en del af hverdagen i Dagtilbuddet Midt, hvor aktiviteterne og legene har fokus på børnenes formåen og nuværende udviklingsniveau. Det betyder for eksempel, at de mindste børn i dagtilbuddet bruger lang tid på at være sammen med de primære voksne og gruppen på "stuen" eller på legepladsen, da fokus er at blive tryk nok til at kunne overskue nye indtryk og det store fællesskab. Modsat vil dagtilbuddets ældste børn ofte være på tur eller med i en aktivitet, der er tilpasset deres aktuelle udvikling på en anden måde.

Læring skal forstås bredt. Læring sker for eksempel gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret

Vores fornemmeste opgave er at have noget på sinde i forhold til børnenes læring, at vi reflekterer over vores pædagogiske praksis og børnenes nærmeste udviklingszone. Hvordan justerer vi os i forhold til det, børnene viser i samspillet?

Arbejde med planlagte forløb.

I Dagtilbuddet Midt arbejder vi med "Fra Intention til Handling" - som er en fælles arbejdsramme til understøttelse af den pædagogiske praksis.

Udgangspunktet i FITH er små (4-5 børn) læringsgrupper, hvor børnene er sammensat efter alder og udviklingsniveau. Den voksne tilpasser løbende aktiviteten og justerer sig, så det enkelte barns interesse ikke tabes. I samspillet med barnet er det vigtigt at være opmærksom på barnets ønsker og handlinger, følelser og kropssprog. Til en vis grad følge barnets initiativ, og vise interesse for det, barnet er optaget af. Barnet vil opfatte, at den voksne værdsætter, dets initiativer, når der svares på dets udspil. Den voksne må skiftevis lade barnet føre an og hjælpe og understøtte barnet i aktiviteter, der udvider barnets kompetencer.

ICDP - International Child Development Program - de 8 samspilstemaer tænkes ind og anvendes i enhver kommunikation, interaktion og relation med barnet.

Der er varme og nære relationer, som udfoldes gennem tydelighed og anerkendelse i kommunikation og respons - ed både voksne og børn. Det er derfor vigtigt, at de voksne indgår i nærværende, lyttende og anerkendende kommunikation med det enkelte barn og børnegruppe og har samme opmærksomhed på de roller og positioner, som barnet tager eller bliver givet i børnegruppen.

Den voksne er følelsesmæssigt tilgængelig og viser glæde og entusiasme for samværet. Den følelsesmæssige kommunikation skaber udtryk for mange relationelle følelser: Glæde, vrede og sorg.

En spejling giver barnet selvværd. Barnet oplever og føler, at det betyder noget, at det har værdi for den voksne, det er sammen med.

4.2 Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har i Dagtilbuddet Midt arbejdet meget med overgange og rutiner i dagligdagen. Målet er, at børnene skal opleve hverdagen som glidende og naturlig med faste rutiner. Vi ser alle områder i dagtilbuddet og alle tidspunkter i dagligdagen som læringsmiljøer og som læringsrum. Vi oplever, at en struktureret og velforberedt voksen giver forudsigelighed, overblik og ro til at børnene kan være i flow både i leg og i læring.

Personalet planlægger forskellige temaer og arbejder med "Fra Intention Til Handling", som løbende evalueres via pædagogernes egne og via systematiserede refleksioner. Et eksempel på en rutine kunne være om formiddagen, hvor vi skal på legepladsen - at tage tøj og sko på i garderoben kan i perioder udvikle sig til en længere fordybelse i selvhjulpethed. Her bliver garderoben et læringsmiljø, hvor der er fokus på selvhjulpethed. Det kan ende med, at vi bruger det meste af formiddagen i garderoben, og kun en lille del på legepladsen. Barnet øver sig sammen den understøttende voksne.

I dagtilbuddet tilpasser vi vores indretning til børnegruppen. Indretningen skal give mening for alle aldre. Vi laver de lege- og læringsrum, som vi kan se, optager børnegruppen, eller vi stiller et legemiljø op, som kan udfordre og inspirere. For eksempel en dukkekrog, et køkkenhjørne eller en madras til hoppeleg.

Når vi er ude, benytter vi nærmiljøets legepladser og grønne områder, steder børnene ofte kender i forvejen fra deres hjemmemiljø. Byen anvendes også som et læringsrum. For eksempel kan vi tale om trafikken og om at se sig for, når vi går tur. Vi opsøger, hvad der sker i nærmiljøet, for eksempel hvis der er kulturelle børnearrangementer på biblioteket eller Varde Museerne.

Vi bestræber os på, at institutionerne i Dagtilbuddet Midt fremstår indbydende, overskuelige og opryddelige, så børn og voksne kan navigere rundt i lokalerne uden alt for mange unødige indtryk og forstyrrelser. Legetøjet fremstår spændende og indbydende, og børnene og de voksne kan se, hvilke muligheder, der er, for leg, spil og aktivitet. Vi værdsætter, at det æstetiske miljø og rummene fremstår indbydende, så både børn og voksne føler sig velkomne.

4.3 Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Dagtilbuddet Midt tilbydes nye forældre et forbesøg, vi deltager også i overgangssamtalen med barnets dagplejer eller vuggestue. Vores erfaring er, at det både for personale og forældre er en fordel at begynde samarbejdet på denne måde. Forældrene er i trygge rammer sammen med fagfolk, som kender dem og deres barn, når vi skal have den første samtale.

Når forældre og børn kommer ind ad døren om morgenen, vil vi gerne have, at de skal føle sig velkomne. Garderoben, hvor barnet starter sin dag sammen med mor/far, er et sted, hvor barnet stille og roligt kan få tøjet af. Herefter er det tid til at få sagt farvel sammen med en voksen og måske en lille kammerat. Vi sørger for, at der hænger fotos af personalet et sted, hvor forældre kan orientere sig sammen med børnene.

Vi vægter den daglige dialog med forældrene i hverdagen, både om morgenen, når barnet afleveres og om eftermiddagen ved afhentning. Til generelle informationer, billeder fra barnets dag med en masse aktiviteter, påmindelser om f.eks. ferie og sygdom og besked om, at barnet hentes af andre end forældrene, bruger vi kommunikationsplatformen AULA. Målet med AULA er at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem en stærk, enkel, professionel og effektiv kommunikation. Aula skal både styrke og understøtte et godt forældresamarbejde via viden om barnets dagligdag, trivsel, læring, udvikling og dannelse jf. dagtilbudslovens §7. Vi afholder forældremøde én gang om året. Det vil som regel foregå som en overordnet snak om aldersgruppens udvikling og udfordringer. Vi taler ikke om det enkelte barn på disse møder. Det er ofte også på forældremøderne, at der grundlægges en fælles forståelse og kultur, som kan ses i hverdagen i dagtilbuddet. Man kan eksempelvis blive enige om at skabe en kultur, hvor børn og voksne hjælpes ad med at rydde op efter sig selv i hverdagen. En dialog om hvor vigtigt det er at alle omtaler dagtilbuddet positivt og vigtigheden at alle hilser på hinanden.

Dagtilbuddet Midt har en overordnet forældrebestyrelse, hvor hvert dagtilbud har mulighed for at have en repræsentant i forældrebestyrelsen. Der vælges repræsentanter én gang om året. Herudover har hvert dagtilbud et lokalt forældreråd, som arrangerer sociale arrangementer i løbet af året. Eksempelvis en forældrearbejdsdag i dagtilbuddet, sommerfest, forældrekafe.

Der tilbydes en opstarts forældresamtale efter 3- 6 mdr., for børnehavebørnene vil der være skoleparathedssamtale inden skolestart. Vi udarbejder i fællesskab en dialogprofil, som danner grundlag for samtalen. Der vil være udarbejdet en sprogvurdering for det 3-årige og 6-årige barn til samtalen. Herudover tilbyder vi ad hoc samtaler undervejs, hvis det giver mening for barnets trivsel og udvikling. Vi kan altid invitere vores tværfaglige samarbejdspartnere med til sådan et møde. (talehøreksulenter, psykologer, socialrådgivere, fys-og ergoterapeuter etc.).

4.4 Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Dagtilbuddet Midt mener vi, at alle børn har en værdi i sig selv, som det unikke individ, det er. Barnet har krav på at blive mødt med respekt og positive forventninger til sin person uanset baggrund. Barnet er født med mange potentialer og lysten til at udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn.

I vores pædagogiske læringsmiljø for denne børnegruppe, er det vigtigt for os, at alle børn er en del af fællesskabet, både de små læringsgrupper, i basisgruppen og det store fællesskab. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med bl.a. børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Alle børn skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Hvis vi vurderer, at et barn ikke udvikler sig hensigtsmæssigt i forhold til vores pædagogiske praksis, inddrages tværfaglige samarbejdspartnere såsom sundhedsplejen, læge, socialrådgiver og PPR. Fælles for disse er, at de kan bidrage med deres ekspertise og faglighed, og det gør, at vi i højere grad kan præcisere og tilrettelægge den pædagogiske praksis, og derved give barnet de bedste rammer for at udvikle sig, dette altid i et tæt samarbejde med forældrene.

4.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Da Østervang er en integreret institution, går de fleste børns fra vuggestuen videre til vores egen børnehaveafdeling. Overgangen fra vuggestue til børnehave er en af flere livsovergange i barnets liv. En livsovergang er kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og rolle ændres. En god overgang er, når der er fokus på barnets kompetencer, fællesskaber og nærmeste udviklingszone. Gode overgange kræver tæt samarbejde og løbende vidensdeling mellem husets personale samt en målrettet opmærksomhed på en stærk sammenhængskraft. Der er en fælles kultur og et fælles pædagogisk grundlag, som er medvirkende til at skabe kontinuitet og sammenhæng i overgangen.

Vi skaber sammenhæng til børnehaven ved at vi er et hus, der tager afsæt i de samme værdier. I tiden op til start i børnehaven forbereder vi børnene mentalt på det nye. Barnet kommer på besøg i børnehaveafdelingen, og inden børnehavestart prøver barnet at spise madpakke i sin kommende børnehavegruppe.

I Østervang ser vi det vigtigt, at børnene forberedes til børnehavestart ved at øge barnets selvstændighed. Dette sker bl.a. ved at understøtte barnets selvhjulpenhed. Vi arbejder med børnenes styrker samt at der er forståelse og accept af hinandens forskelligheder. Det er vigtigt for os, at alle børn føler sig som en del af det store fællesskab og at alle børn har en betydningsfuld stemme i gruppen. Vi understøtter det enkelte barns alsidige personlige udvikling, hvor vi ser vigtigheden af, at barnet kender sine egne grænser, kan sige til og fra.

5 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

5.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Børnene skal delagtiggøres i det, der foregår i deres nærmiljø.

Det er vigtigt, at Østervang støtter op om tilbud og muligheder i nærmiljøet, byen og kommunen. Dette således, at børnene oplever de forskellige læringsmiljøer og muligheder, der er i vores by og den omkringliggende natur. Østervang er en del af kommunale og lokale arrangementer, som kan være meget forskellige fra år til år. Eksempelvis arrangerer biblioteket højtlesning, teater, pyntning af juletræ, Handelsstandsforeningen arrangerer Middelalderfest, Halloween og beder daginstitutionerne bidrage og Open Air inviterer til koncert i Arnbjergparken. Derudover er der et tilbud til alle børn "Den kulturelle rygsæk", hvor blandt andet Varde Museerne og Musik- og billedskolen arrangerer begivenheder for alle kommunens børn. Kirken, genbrugspladsen, lokale firmaer og virksomheder, inviterer os ind i forskellige projekter, her har vi øje for en god oplevelse i børnenes nærmiljø og et læringsperspektiv, alt efter hvilken børnegruppe der deltager. Vi besøger byens og kommunens skoler og andre institutioner, eksempelvis plejehjem i nærområdet. Lokalt bruger vi blandt andet vores hytter ved Egekrattet og i Lunden til naturoplevelser og besøg fra "Natur/kultur Varde", som kan bidrage med mange spændende ting, der foregår udenfor.

Børn skal opleve, at:

Deres horisont udvides, og at de tager aktiv del i det omgivende samfund

Finde glæde ved at opleve og gøre brug af arrangementer, attraktioner mm. og derigennem have lyst til at gå på opdagelse i deres by og få ny viden om, hvad den kan bidrage med.

Kunne begå sig i lokalsamfundet og dermed få en forståelse for, hvad det kræver at opretholde et aktivt nærmiljø.

Det kræver voksne, der:

Er aktive og gør en stor indsats for at finde attraktive og givende lokalmiljøer for børnene og bruger de faciliteter, der er rundt omkring i byen eks. ture ud i nærmiljøet med vores bus.

Selv opsøger samarbejde med lokalmiljøets aktører og undersøger, hvad der er af muligheder i nærområdet for kulturelle, musiske eller fysiske tilbud.

Nyder at bruge naturen omkring sig; er entusiastiske på børnenes, egne og kollegers vegne og som har lyst til at vise børnene muligheder og aktiviteter i vores by, legepladser, skove, stier i nærområdet.

Forældrebestyrelsen:

I henhold til Dagtilbudslovens §14-16 oprettes der bestyrelser ved alle kommunale dagtilbud, bestående af forældre og medarbejdere.

Formålet, med forældrebestyrelser i kommunale dagtilbud i Varde Kommune er at give forældrene indflydelse på deres børns hverdag.

- dette afsnit formuleres i samarbejde med siddende forældrebestyrelse efter sommerferien 2021

5.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet skal integrere fysiske, psykiske og æstetiske muligheder i de pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilrettelægger arbejdet med børnene i små grupper, så der er plads og rum til, at børnene kan trives og udvikles. Vi er opmærksomme på den anerkendende tilgang, den gode kommunikation og dialogen.

Vi er bevidste om vores rolle som medskabere til et godt miljø, hvor man som barn, forældre og ansat føler sig velkommen og set.

Vi samarbejder med forældrene om deres barns psykiske udvikling. Vi viser respekt for, at det er forældrenes børn, og at de kender deres barn bedst. Vi orienterer forældrene om, at barnet kan reagere forskelligt, alt efter om det er hjemme eller i daginstitution.

Vi forsøger at skabe orden i de fysiske rammer, så det skaber overskuelige miljøer. De pædagogiske overvejelser i indretningen af læringsrummene skal bidrage til, at børnene ikke lades i tvivl om intentionerne i de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet (fysisk, psykisk og æstetisk) skal tilgodesee børnenes fysiske og psykiske udvikling og skal altid vurderes i et børneperspektiv.

I Østervang, lægger vi vægt på, at børnene skal opleve:

Gennemskuelige rammer, hvor de véd, hvad de skal hvorhenne. For eksempel ved afgrænsning med tæpper, reoler og bordopstilling, som skaber klare og tydelige rammer for at bruge de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet indeholder noget, der er en fryd for øjet, noget der appellerer til deres fantasi, noget der er genkendelig og noget som er sjovt.

at kunne udfordre sig selv i de pædagogiske miljøer, så de kan bruge kroppen på mange måder, både inde og ude.

at det psykiske børnemiljø er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance i børnenes samspil, hvor sprog og handlinger er båret af accept for menneskers forskelligheder.

Derfor har vi voksne som:

Skaber indretning og udsmykning, der virker stimulerende og inspirerende på børnene, samtidig med at læringsmiljøerne er tydelige.

Har øje for, hvad børnene har brug for udviklingsmæssigt og udviser stort engagement i etablering af zoner med udgangspunkt i en bred vifte af aktiviteter, der både tilgodeser de fysiske aktiviteter, de psykiske elementer og det æstetiske udtryk.

Skaber små rum i rummet med mulighed for aktiviteter i små grupper og fordybelse til stille leg med både børn i samme alder og på tværs af aldersgrupper.

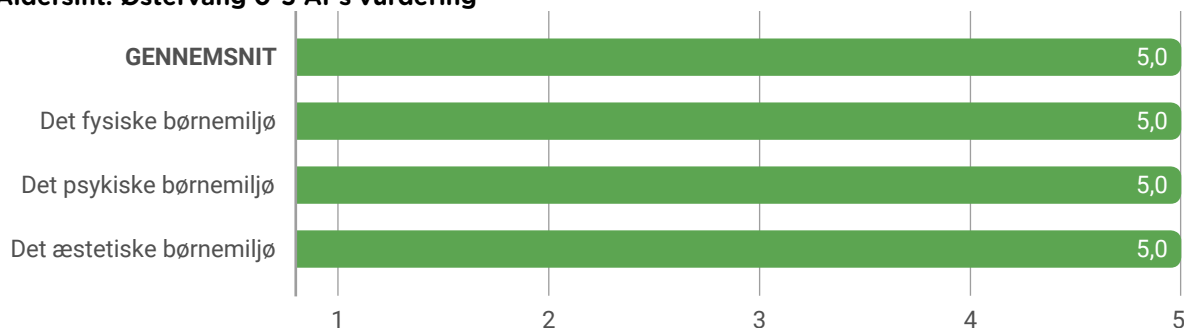
Sætter sig selv i spil gennem deltagelse og har fokus på dannelse, relationer, respekt, tolerance og accept af forskellighed.

5.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

5.2.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

6 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

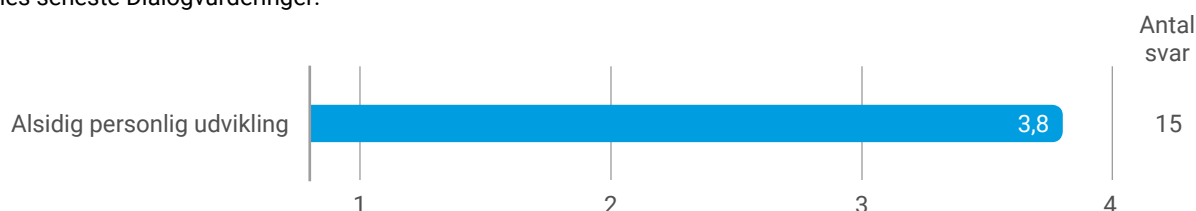
6.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryk og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alle børn er forskellige og unikke. I Østervang møder vi barnet ligeværdigt og med anerkendelse, da vi arbejder ud fra ICDP-principper. Vi arbejder med små børnegrupper, hvilket øger muligheden for nærvær og fordybelse. Kendte voksne, som kan levere en høj grad af nærvær og tryk, er en vigtig del af at skabe et trygt og forudsigeligt læringsmiljø, hvor børnene føler sig set, forstået og anerkendt som de individer, de er.

I Østervang er målet, at børnene udvikler selvværd, robusthed og livsduelighed, samt at børnene oplever at være værdifulde deltagere og medskabere af fællesskabet.

Det pædagogiske personale har til opgave at støtte og guide børnene efter det enkelte barns kompetencer. Derved tilpasses de daglige praktiske udfordringer til det enkelte barns udviklingszone, og barnet oplever at kunne selv. I Østervang støtter vi børnene i at blive selvhjulpne, og vi skaber rammer og forudsætninger, der understøtter børnenes lyst til udfordringer.

Vi arbejder ligeledes henimod, at børnene lærer at mærke personlige grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse. Børnene skal føle sig værdsatte og lære at udtrykke følelser og behov.

Børnene lærer at se hinanden, give plads til hinanden og ofte prøver de at spejle, hvad de andre gør, og dermed får de en lyst og et engagement til at deltage og udvikle egne kompetencer og grænser. Gennem støtte og guidning fra den voksne hjælper vi barnet i at kunne udsætte egne behov.

I Østervang er forældresamarbejdet ligeledes en vigtig faktor i forhold til barnets udvikling. Vi indgår i et ligeværdigt samarbejde med forældrene. Gennem gensidig dialog har vi øje for det enkelte barns udvikling og behov.

Jeg kan selv

- Vælge, hvad jeg vil lave eller lege
- Finde spændende legetøj at lege med
- Bestemme, om jeg vil være med i en leg
- Sige og udtrykke, hvad jeg tænker og føler

Jeg kan sammen med de andre børn

- Finde legetøj, vi vil lege med på legepladsen
- Deltage i forskellige aktiviteter og ture
- Have det sjovt, grine og finde på lege
- Nogle gange bestemme, hvor vi skal hen på tur

Jeg kan sammen med mine forældre

- Vælge hvilket tøj, jeg skal have på om morgen
- Kigge i forskellige bøger, jeg godt kan lide
- Se på mine tegninger og kreative ting
- Bestemme indholdet på min garderobeplads

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i de forskellige aktiviteter
- Blive hørt, når jeg kommer med forslag
- Få hjælp og støtte til at være mig selv
- Have tid og ro til at fordybe mig

6.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Relationer er en væsentlig grund til, og en måde hvorpå børn lærer at føle empati. Relationer mellem de voksne, og mellem børn og voksen, som bygger på ligeværd, forståelse og indlevelse, medvirker til, at børnene udvikler selvstændighed og får medbestemmelse. Det er et mål at udvikle disse kompetencer i Østervang.

For at alle børn i Østervang får mulighed for at indgå i relationer og derved udvikle empati, skal vi sørge for et læringsmiljø, der sikrer, at alle trives og kan indgå i de sociale fællesskaber. Det skal på samme tid understøtte et fællesskab, hvor forskellighed ses som en ressource og bidrager til demokratisk dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at legen er et grundlæggende fundament, hvori børn lærer at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Læringsmiljøet skal understøtte børns lyst til at lege og eksperimentere.

Vi er særligt opmærksomme på, at børnene bruger os som rollemodeller. De spejler sig i vores indbyrdes forhold og omgangstone. Det er derfor vigtigt, at vi voksne har et læringsmiljø, hvor der er sammenhæng mellem det, vi siger, og det vi gør. Med udgangspunkt i ICDP sørger vi for at være i børnehøjde og fokusere på det gode, børnene gør. Vi skal fremhæve og anerkende børnene positivt og gøre mere af det, som virker. Alle børn skal føle sig set og anerkendt. Det betyder også, at det vigtigt både for forældre og for personale, og især i samarbejdet, at vi udviser positive holdninger til dagens gang og dagens start. Når barnet bliver afleveret i Østervang, er det afgørende for barnets oplevelse af miljøet, at samarbejdet mellem forældre og personalet bliver italesat positivt. Fx: "Nu går jeg på arbejde, og jeg er sikker på, det bliver en dejlig dag". Vi kan vise det med ord og med kropssprog. Vi bestræber os på at ønske alle børn velkommen ved aflevering, og være klar med åbne arme.

For at sikre at alle kan indgå i relationer, deler vi os op i små grupper om formiddagen. Grupperne er som oftest aldersopdelte. Således kan vi planlægge formiddagens aktivitet ud fra, hvad lige præcis vores børnegruppe har behov for. Det kan være aktiviteter indenfor alle seks læreplanstemaer, og ofte er det flere på én gang.

For at læringsmiljøet i Østervang skal være optimalt og give rum til den vigtige leg, tilpasser vi også de fysiske rum efter den børnegruppe, vi har. I perioder giver det mening fx at have en tilgængelig dukkekrog, hvis vi har en gruppe, der er optaget af dukke-leg. Den skal kunne skiftes ud med andet, når der opstår et nyt behov.

Som voksne har vi også en vigtig rolle i legen. Når vi har etableret et lærings-/legemiljø, skal vi gå forrest i legen og vise børnene mulighederne, indtil de selv kan. På den måde får vi mulighed for at inkludere alle børn til at deltage i fællesskabet – også børn med særlige behov. Det er her, vi har mulighed for at støtte børnene i at indgå kompromisser og løse konflikter. Det er også her, vi kan sætte ord på, og give børnene redskaber til selv at prøve, næste gang en lignende situation opstår.

Vi bestræber os på at være nærværende med børnene hele tiden. Det betyder bl.a. at en voksen fordyber sig i en pædagogisk aktivitet, mens en anden voksen laver de praktiske gøremål. Vi undgår helst at afbryde igangsatte aktiviteter.

Jeg kan selv

- Være sød og god mod de andre børn
- Finde på ting, der skal med i en leg
- Bestemmer, hvor og med hvem jeg vil lege
- Mærke indeni, når jeg har en god ven

Jeg kan sammen med de andre børn

- Finde på lege, hvor vi klæder os ud (rolleleg)
- Bygge en hule, med tæpper og puder (konstruktionsleg)
- Gøre det samme, som de andre børn gør (Parallel leg)
- Være fælles om noget med de andre børn (børnefællesskab)

Jeg kan sammen med mine forældre

- Invitere mine kammerater hjem til mig
- Besøge nogle af mine kammerater, hvor de bor
- Tage hen på en legeplads og lege
- Tale om det at være rar og sød mod andre

Jeg kan selv sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i samlinger og give udtryk for min mening
- Komme med forslag til, hvad vi skal lave
- Finde legetøj og ting, vi kan lege med
- Tale om, hvordan man er en god kammerat

6.3 Kommunikation og sprog

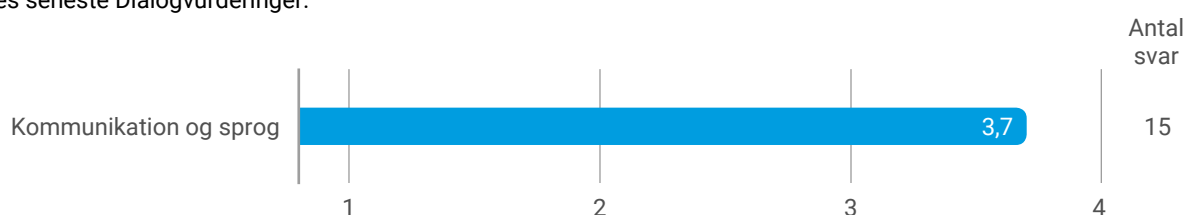
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, at kommunikation og sprog er yderst vigtige faktorer for arbejdet med vores børn. Sprog og kommunikation skal tilegnes og udvikles i nære relationer med børns forældre, børnene imellem, og med os som det pædagogiske personale.

De voksnes tilgang til børnene har stor betydning for deres kommunikative og sproglige udvikling. Derfor har det betydning, hvordan vi taler til dem og med dem, hvordan vi giver besked, lytter til dem, fortæller historier, og i nogle tilfælde sætter ord på deres oplevelse af en situation.

Det er vigtigt at vi som pædagogisk personale er bevidste om, hvordan vi guider børnene i deres hverdag i forhold til bl.a. at indgå i fællesskaber med andre børn. Vi er ansvarlige for, at alle børn indgår i lege og aktiviteter for at opnå et fællesskab, der kan understøtte deres kommunikative og sproglige udvikling. Legen kan betegnes som en øve-bane for barnets nonverbale og verbale kommunikation. Derfor har vi på stuerne/grupperne lavet forskellige læringsmiljøer, som er med til at gøre legen og læringen til en spændende proces. Dette indbyder til sproglig forståelse, ordforråd, samtale og kommunikation børnene imellem.

Kommunikation gør hverdagen forståelig og forudsigelig.

Vi guider børnene og sætter ord på det, der kommer til at ske samt det, vi forventer af dem. Til det bruger vi både verbalt sprog og kropssprog. Hvis vi fx siger "kom og sæt dig her", så klapper vi på sofaen eller gulvet, hvor vi sidder. Her viser vi barnet med vores kropssprog, hvad vi spørger barnet om, og siger det også med ord. I lignende situationer bruger den voksne hele tiden sit sprog til at hjælpe barnet med at forstå, hvad der skal ske. Når vi er på vej på legepladsen, forbereder den voksne børnene inde på stuen/gruppen ved at sige "om lidt skal vi ud i garderoben, der skal vi sidde ned på vores numser og tage flyverdragt på". Således gør vi dagligdagen forudsigelig for børnene, og når vi guider børnene, kan vi mindske konflikter.

Anerkendende kommunikation.

Vi arbejder som nævnt meget med ICDP. ICDP handler mest af alt om anerkendende pædagogik, men det handler også meget om, hvordan vi bruger sproget. Vi møder børnene i øjenhøjde og med anerkendelse – med et venligt tonefald og et åbent og smilende ansigt. Når vi arbejder med ICDP, er vi opmærksomme på, at vi får benævnt de ting, som vi gerne vil have, at børnene skal gøre.

Sprog og relationer.

Der sker mange interaktioner mellem børnene, og vi skal som personale støtte op om deres oplevelser. Det er vigtigt, at vi medvirker og deltager i kommunikationen og samtalen omkring det, barnet er optaget af.

Vi kan også styrke børnenes relationer til hinanden, når vi arbejder i grupper. Vi kan skabe fokus på samspillet og fx inddrage alle børnene i dagligdagens rutiner. Dette gør vi ved at bekræfte og benævne de ting, vi og børnene gør. Fx ved måltidet hvor børn og voksne sidder omkring bordet, og børnene skiftes til at hælde vand op i koppen. Den voksne benævner handlingen: "Nu hælder Sara vand op, nu hælder Olga vand op". Det skaber både fokus på det enkelte barn og børnene bliver synliggjorte for alle i gruppen. Børnene tillærer sig sociale kompetencer.

Jeg kan selv

- Genkende, huske eller sige mit navn
- Lære at klappe eller stave mit navn
- Høre forskel på lyde og ord
- Tænke, føle, opleve og give udtryk for det

Jeg kan sammen med de andre børn

- Huske, finde på eller fortælle historier
- Bruge min stemme, mimik og krop
- Lege forskellige lege med bogstaver og tal
- Øve mig i at sige lyde, ord og sætninger

Jeg kan sammen med mine forældre

- Tage på biblioteket og låne bøger
- Vise alle mine forskellige følelser
- Kigge i en bog eller en ipad og få ny viden
- Øve mig i at sige forskellige ord og kende tal

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Høre rim og remser og en masse ord
- Læse eller kigge i forskellige bøger
- Lytte til historier, fortællinger eller musik
- Fortælle eller tegne historier

6.4 Krop, sanser og bevægelse

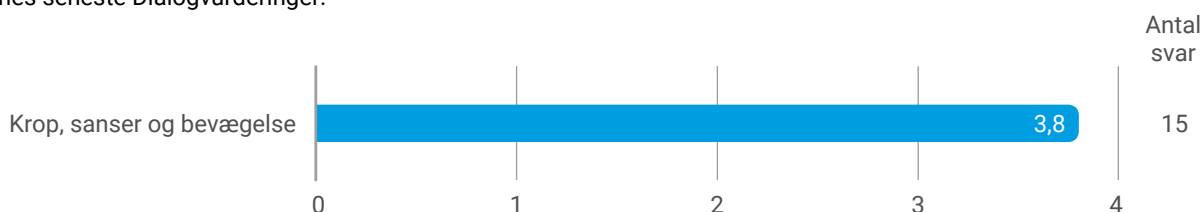
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Bevægelsesaktiviteter understøtter børnene i at forstå og mestre deres krop. Herigennem udvikler de deres motorik, udholdenhed, styrke og koordination. Vi bestræber os på at lave aktiviteter, som giver børn med forskellige forudsætninger mulighed for at deltage.

Børn har brug for fysisk udfoldelse. Derfor skal der være plads til, at børnene kan løbe frem og tilbage på legepladsen, lege vilde lege og sanglege og prøve kræfter med hinanden sammen med de voksne.

Børnene arbejder med forskellige motoriske udfoldelser, som er alderssvarende for de børn, man har i sin gruppe. Fx kan de mindste børn kravle rundt, stå op ved hjælp af bord, gå-vogn eller voksenstol med hjul. Det er med til at styrke deres bevidsthed om, at de kan gå. De kan begynde at kravle op og ned ad sofaen med hjælp fra den voksne.

Det kan være også være sanglege med fagter. Her kan barnet godt være med, selvom barnet ikke har et sprog, i stedet bruger barnet fagter, som de lærer ved at observere de større børn og voksne.

De ældre børn kan udfolde krop og bevægelse ved at hoppe ned fra skamler, sætte forskellige højder af stole sammen for derefter at balancere fra stol til stol. Dette er med til at fremme barnets motoriske kompetencer og selvstændighed. Børn, som får lov til at bruge kroppen, lærer både den og sig selv bedre at kende, tør kaste sig ud i mere og får derved også mulighed for at opleve flere succeser end børn, som ikke tilbydes samme bevægelsesmæssige udfoldelsesmuligheder. Børn, som er i god fysisk trivsel, får desuden gode forudsætninger for et voksenliv i fysisk trivsel.

Det betyder, at vi i Østervang er opmærksomme på at tilbyde børnene forskellige muligheder for at bruge kroppen og sanserne i løbet af dagen – både i leg og i mere strukturerede læringsituationer.

Det gør vi fx ved at indrette læringsmiljøet og tilrettelægge aktiviteter, som indbyder til forskellige sensoriske oplevelser

(sandkasseleg, motorikmiljø med forhindringer, man skal krybe, kravle, over og under, hængekøje, tilbyde leg med vand, mudder og modellervoks, bruge forskellige former for lyd og musik, bage osv.).

Vi indretter rum og tilrettelægger aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at bruge og udfordre kroppen aktivt.

Vi er også opmærksomme på at tilbyde aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at give kroppen ro (stillerum, mindre legekroge, i forskellige aktiviteter ved bordet og ved børnemassage).

Vi tilrettelægger læringsforløb og aktiviteter, som giver børnene en grundforståelse for kroppens behov og funktioner (fx ved at arbejde med forskellige sundhedsaspekter, motion, sund/usund mad og miljø)

Jeg kan selv

- Mærke og bruge min krop
- Se, høre, lugte, smage og føle
- Bestemme over min egen krop
- Smile, grine og græde med mit ansigt

Jeg kan sammen med de andre børn

- Kravle, gå, hoppe, hinke og løbe
- Bruge mine sanser og min krop i forskellige lege
- Være på legepladsen og bevæge mig
- Mærke på og lege med sandet i sandkassen

Jeg kan sammen med mine forældre

- Gå ture, løbe eller cykle
- Tage hen på en spændende legeplads
- Bevæge mig, hvis vi er på en udflugt
- Smage på og spise forskellig slags mad

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i aktiviteter, hvor jeg bruger min krop
- Være udenfor og mærke det våde regnvejr
- Gynge, rutsje og cykle på legepladsen
- Bruge og lære min krop at kende på mange måder

6.5 Natur, udeliv og science

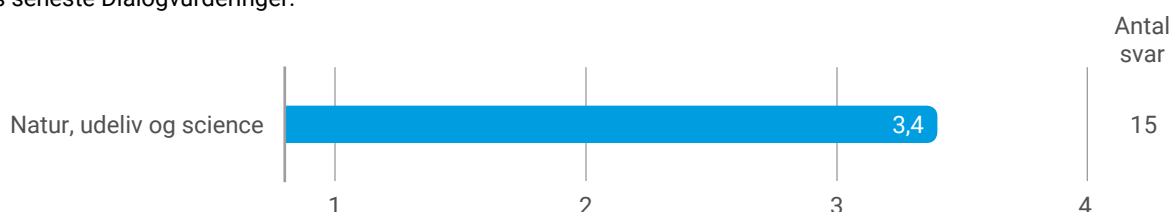
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Naturoplevelserne og erfaringen får de gennem leg, hvor de sanser og oplever i naturen. Her udfordres de både kropsligt og mentalt, og de lærer at færdes i

naturen med respekt, hvor de oplever sig selv som en del af naturen. Børnene erhverver sig viden om naturen og oplever glæde og sjov i naturen med alle sanser og oplever den som inspiration og rum for leg, oplevelse, udforskning og viden.

Vi prioriterer, at børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Vi griber de naturlige situationer i dagligdagen til at snakke med børnene om naturen f.eks. hvor kommer maden fra (fra jord til bord),

påklædning i forhold til vejret osv. Selvom vi har en stor og spændende legeplads, hvor der både kan findes regnorme, sommerfugle og andre insekter, planlægger vi ture ud med fokus på naturen, primært i nærområdet.

Børnene skal have mulighed for at udforske og undersøge naturen på egen hånd. De skal have lov til at lege, bygge og fordybe sig, hvor der er mere plads og andre muligheder og sanseoplevelser. Det er de voksne omkring børnene, der skal skabe disse muligheder.

Sammen med børnene er vi interesserede i naturen, vi fortæller, stiller spørgsmål og genbesøger eksempelvis vores hytte i Lunden – genkendelsen er betydningsfuld og skaber gode lege og fordybelse. På vores ture i naturen viser vi respekt for naturen og lærer, hvordan vi skal passe på den. I dialogen er vi optagede af naturen. Vi snakker med børnene om vejrfænomener f.eks. sol, blæst, regn, torden, regnbue og årstider. Sammen læser vi bøger og bruger iPad'en til dialog om dyr, naturen, universet og science med børnene.

Jeg kan selv

- Se, føle og opleve de forskellige årstider
- Mærke, når det er koldt om vinteren
- Høre, når vinden blæser, eller det stormer kraftigt
- Lege med vand eller hoppe i vandpytter

Jeg kan sammen med de andre børn

- Være udenfor på legepladsen eller i naturen
- Lege og eksperimentere med vand
- Høre og se på alle mulige forskellige fugle
- Finde og tælle smådyr, planter og blomster i naturen

Jeg kan sammen med mine forældre

- Samle kastanjer og lave dyr ud af dem
- Fjerne ting, der ikke skal være i naturen
- Besøge en bondegård eller tage i zoo
- Gå hen på en naturlegeplads og lege

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Tale om og undersøge de forskellige årstider
- Tælle og kategorisere fx planter og dyr
- Eksperimentere med vand på forskellige måder
- Gå på biblioteket og finde bøger om natur og dyr

6.6 Kultur, æstetik og fællesskab

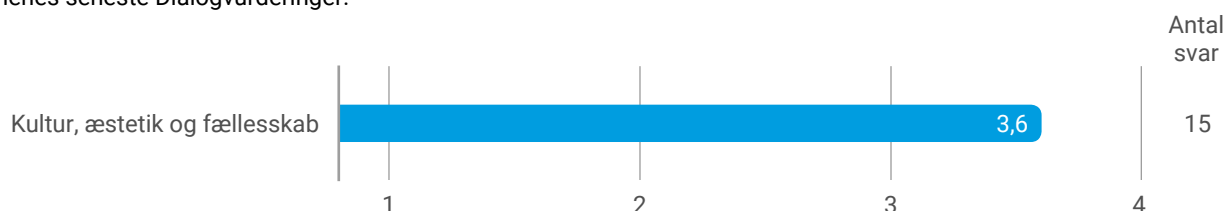
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmål (for de 0-5-årige børn) skal understøtte, at alle børn indgår i forskellige, ligeværdige fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Derudover skal det pædagogiske læringsmiljø understøttes, så alle børn får kulturelle oplevelser både som tilskuere såvel som aktive deltagere.

Deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed skal stimuleres, således at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier til forskellige kulturelle udtryksformer og værdier, samt have mulighed for at bruge deres sanser via musik, tegning, dramatik, yoga, naturen osv. Alt dette skal være en naturlig del af vores kultur i Østervang, således der opstår et fællesskab, hvor børnene ser sig selv i forhold til de andre børn, udfordrer deres sanser og kropstimuleres, samtidig med at de oplever, at de er et unikt barn med unikke behov.

Kulturen i Østervang afspejles af, at vi arbejder i mindre grupper, så ofte vi kan. Når vi arbejder i de mindre grupper, bliver der dannet et lille fællesskab, hvor hvert barn finder tryghed til at turde udtrykke sig i form af grin, snak, fagter, tegn, mimik osv. Roen og trygheden gør, at børnene bliver nysgerrige på hinanden, og tør kaste sig ud i nye lege og derigennem opstår venskaberne så småt.

De små grupper og fællesskaber er medvirkende til, at barnet bliver opmærksom på, at der er andre børn, og at de er del af et større fællesskab. I fællesskaberne oplever børnene andre kulturer, de lærer at give og tage plads i et fællesskab, de lærer at samarbejde og rustes til at kunne tåle og give modstand. Vi støtter børnene i at give udtryk for egne følelser og meninger, samt at lytte til andre, hvormed børnene lærer at følge fælles "spilleregler".

Pædagogen indtager altid en understøttende rolle, hvor vi tilbyder børnene at kunne udfolde sig kreativt og kulturelt, og

giver dem plads, tid og rum til fordybelse og nærvær i den kreative proces. Dette sikrer vi ved at give børnene adgang til materialer og redskaber til inspiration, i form af naturen, modellervoks, maling osv.

Selvhjulpethed er en vigtig kultur i vores dagtilbud og en stor del af det pædagogiske arbejde. Vi støtter børnene, så de får troen på deres eget værd. Det sker gennem hverdagens rutiner og praktiske gøremål. F.eks. skal alle børn vaske hænder inden spisning og ved toiletbesøg. Det har en praktisk funktion, idet det nedsætter smitterisikoen og holder hygiejnen i top. Men når børnene vasker hænder, får de desuden en større kropsbevidsthed, de får lov at bruge deres sanser, og de oplever et fællesskab omkring det at vaske hænder.

Andre praktiske situationer, hvor børnene øver at blive selvhjulpne er, når de tager tøj af og på, skal på legepladsen, skal sove, hjælper med at dække bord, øser mad op, ved bleskift, op og ned fra stolene osv.

Vi har de årtidsbestemte traditioner i vores dagtilbud som fastelavn, påske, sommerfest, bedsteforældredag og julehygge/julefest. Ved at vi holder fast i traditionerne, er vi medvirkende til at styrke fællesskabet. Ved at give børnene et fælles udgangspunkt, samt en fælles kultur, hvor traditionerne integreres i børnene. Dermed føler børnene, at de er en del af noget specielt og del af et større fællesskab i hele Dagtilbuddet Midt.

Jeg kan selv

- Opleve verden og livet omkring mig
- Se på billeder, kunst, huse, mennesker og dyr
- Kende min identitet, familie og baggrund
- Sanser, bruge min fantasi og være kreativ

Jeg kan sammen med andre børn

- Være en del af fællesskabet med de andre børn
- Bruge min fantasi, tegne og male
- Se på flag fra forskellige lande
- Kigge i bøger med kunst eller eventyr

Jeg kan sammen med minde forældre

- Gå på museum og se på malerier
- Se teater, tegnefilm eller børnefilm
- Rejse til steder med forskellige folk
- Finde postkort, når jeg er ude at rejse

Jeg kan selv sammen med mine pædagogiske voksne

- Få tryghed, omsorg, nærvær og hjælp
- Se forskellig slags kunst og kultur
- Bruge for eksempel en iPad til at finde ny viden
- Være eksperimenterende og skabende

7 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

7.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Målet er, at vi får systematik omkring vores evalueringskultur i Østervang, hvor vi løbende reflekterer over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø, med det pædagogiske grundlag fra den styrkede læreplan som bagtæppe, kan udvikles i dagligdagens rutiner, lege og aktiviteter.

Der afholdes løbende refleksionsmøder og refleksionsteam møder i arbejdet med fra Intention Til Handling. Formålet med møderne er til enhver tid at sikre sammenhængen mellem læringsmiljøerne og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det pædagogiske personale udfylder løbende refleksionsskemaer over læringsgrupperne, som medtages til refleksionsmøderne.

Evalueringskulturen i Østervang skal understøtte, at det pædagogiske personale udvikler en faglig, selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Den faglige og selvkritiske tilgang skal bidrage til, at det pædagogiske personale får øje på deres praksis, tænker over den og ser mulighederne for at justere, hvis der er behov for det, hvilket i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.

Det pædagogiske personale i Østervang er undersøgende og bruger data, så de løbende får ny viden, som de kan bruge til at kvalificere det pædagogiske arbejde og tilpasse det til den aktuelle børnegruppe. Vi har en evalueringskultur, hvor vi samler op på og lærer mere om det, der fungerer godt hos os og på, hvad vi gerne vil videreudvikle.

Vi vil være bevidste om, hvad vi har på sinde med børnene og hvad formålet er, med det vi gør?

7.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

1. Vi justerer vores pædagogiske praksis både ved planlagte evalueringsmøder, men også ved at reflektere samt justere os i nuet. Hvert "fra intention til handling" forløb er struktureret ved, at der afholdes et planlægningsmøde, to refleksionsmøder samt et afsluttede refleksionsteammøde med daglig leder. Vi skaber læringsmiljøer ud fra børnenes perspektiv samt hvad børnene viser tegn på. Desuden skaber vi miljøer med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone.
2. Den struktureret form gør, at vi systematisk evaluerer vores pædagogiske praksis.
3. Vi anvender Fra intention til handlingsskemaet, der tager udgangspunkt i temaerne fra den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Refleksionsmøderne tager afsæt i en struktureret dagsorden, der understøtter refleksionen både i forhold til den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Vi anvender dialogprofiler både i planlægningsdelen samt til at evaluere på, om de igangsatte processer understøtter og skaber udvikling.
4. Dette sker på flere niveauer. Den enkelte pædagog justerer sig i forhold til egen læringsgruppe, Gruppen justerer sig i forhold til hele børnegruppen både i nuet samt ved refleksionsmøderne. Personalet deler erfaringerne på personalemøderne, hvor hele personalegruppen juster den pædagogiske tilgang samt reflekterer over læringsmiljøerne.

8 UDVIKLINGSPLANER

Aldersint. Østervang 0-5 År har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.

true

58>0